

T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Lutfi ELVAN

Türkiye Bankalar Birliği 64. Olağan Genel Kurul Toplantısı Konuşması 28 Mayıs 2021

Değerli Konuklar, Türkiye Bankalar Birliđinin Kıymetli Temsilcileri, Sayın Basın Mensupları, Hanımefendiler, Beyefendiler,

Türkiye Bankalar Birliği'nin 64. Genel Kurulu vesilesiyle sizlerle bir arada bulunmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bankacılık sektörümüz son 20 senedir ülkemizin kalkınmasında ve büyümesinde kritik bir fonksiyon üstleniyor.

Türkiye Bankalar Birliği de yürüttüğü faaliyetlerle, sektörde verimliliğin artması, büyümenin ve derinleşmenin hız kazanması için dikkate değer adımlar atıyor.

Malumunuz güçlü bir makroekonomik yapının en temel sacayaklarından birisi; istikrarlı, sağlam ve kapsayıcı bir finansal ekosistemdir.

Hükümetimiz, bankacılık sektörünün sağlıklı çalışmasına her zaman büyük önem verdi.

Sektör bugün; uluslararası rekabet gücüne sahip olmanın yanında, bölgenin en güçlü ve en gelişmiş sektörü konumunda.

Bu performansta emeđi geçen tüm sektör temsilcilerine ve Türkiye Bankalar Birliği'ne teşekkür etmek istiyorum.

Bugünkü toplantının da, sektörün geleceği açısından önemli fırsatlar sunacağını düşünüyorum.

Değerli Konuklar;

Oldukça zorlu bir 2020 yılını geride bıraktık.

Yaşam standartlarımızı, sosyal ilişkilerimizi ve ekonominin işleyişini derinden etkileyen bu sağlık krizi; küresel ekonominin yüzde 3 ve dünya ticaretinin ise yüzde 8'in üzerinde daralmasına sebep oldu.

Salgınla mücadelede pek çok ülke eği-benzeri görülmemiş politikaları devreye soktu.

Belki de liberal sistemin, küresel çapta bugüne kadarki en müdahaleci dönemine hep birlikte şahit olduk.

Tabii her ülke kendisi için en iyi olanı yaparken, başka ülkelere yönelik zararlar göz ardı edildi.

Uluslararası alanda koordineli ve kapsayıcı bir yaklaşım gösterilemedi.

Şunu çok net söyleyebilirim, sanırım sizler de bu tespite katılırsınız.

Maalesef bu zorlu dönemde, küresel sinerji kayboldu.

Peki şu an önümüzde nasıl bir resim var?

2021 yılının ilk dört aylık öncü göstergeleri, küresel ekonominin üretimde ve ticaretle salgın öncesi seviyeleri geçtiğini gösteriyor.

Ancak ben, bu gidişata temkinli bir iyimserlikle yaklaşmamız gerektiğini düşünüyorum.

Toparlanmanın hızı bölgeler arasında farklılaşmış durumda.

Şu an pek çok ülke; istihdam kayıpları, bütçe açıkları, borç stokları ve aşırı parasal genişlemenin beraberinde getirdiği sorunlarla mücadele ediyor.

Emtia ve enerji fiyatları yükseliş eğiliminde, jeopolitik riskler artıyor.

Küresel tedarik zincirleri yeniden şekilleniyor. Bununla birlikte bazı sektörlerde arz kısıtlarının olduğunu görüyoruz.

Önümüzdeki dönemin temel belirleyicileri, salgının seyri ve aşılama ile ilişkin gelişmeler olacak.

Dolayısıyla içinde bulunduğumuz dönemde; hem pandemiye iyi yöneten hem de salgın sonrası sürece en iyi şekilde hazır olan ülkeler, rakiplerine üstünlük sağlayacaktır.

İşte biz de ekonomi yönetimi olarak, bir taraftan tüm çabamızla pandemiyle mücadele ediyor, diğer taraftan da yeni döneme en iyi şekilde hazırlanmaya çalışıyoruz.

Öncelikle şunu ifade edeyim:

Türkiye böylesine zorlu ve belirsizliği yüksek bir süreçte, başarılı bir yönetim gösterdi.

Salgının ilk anlarından itibaren Hükümetimiz tüm imkanları seferber edip, toplum sağlığını önceleyen kararlar aldı.

Bununla birlikte, sanayimizi ve işgücü piyasalarını ayakta tutmaya büyük bir özen gösterdik.

Salgının başından bugüne kadar Merkezi Yönetim Bütçesinden 79 milyar liralık bir harcama yaptık.

Yılsonunda bu tutarın 109 milyar liraya ulaşmasını öngörüyoruz.

Desteklerimiz sadece bütçe imkanlarıyla da sınırlı kalmadı.

İşgücümüzü kaybetmemek adına İşsizlik Sigortası Fonu devreye girdi.

Kısa çalışma ödeneği, işsizlik ödeneği, nakdi ücret desteği ve normalleşme desteği mekanizmalarıyla 9 buçuk milyon vatandaşımıza 55 milyar liralık bir destek sunduk.

İşgücü piyasasına sunduğumuz bu desteklerin de katkısıyla, toplam istihdam 2020 Haziran'ına göre 1 buçuk milyon kişi artarak 28 milyona çıktı.

Bu gelişmeyi müspet görmekle beraber, elbette yeterli bulmuyoruz.

Reform Programımızda yer aldığı gibi; kadın ve genç istihdamı başta olmak üzere, işgücü piyasalarını canlandıracak adımları hızla hayata geçireceğiz.

Merkezi yönetim bütçesi, işsizlik sigortası fonu ve sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destek fonunu bir bütün olarak düşünürsek; bugüne kadar bu üç kalemden toplam 136 milyar lira harcadık.

Yıl sonuna kadar bu tutar yaklaşık 183 milyar liraya, yani milli gelirin yüzde 3,2'sine ulaşmış olacak.

Tabii burada bir hususun özellikle altını çizmek istiyorum.

Biliyorsunuz bu yıl bütçe açığı hedefimizi, yüzde 4,3'ten yüzde 3,5'e revize ettik.

Ancak çok hassas olduğumuz bir konu var, bunu da kamuoyuyla sizlerin huzurunda tekrar paylaşmak istiyorum.

Pandemi nedeniyle gerekli olabilecek her türlü harcamayı yapmakta kararlıyız.

Odaklı, seçici ve geçici nitelikteki desteklerle vatandaşımızın yanında olacağız, kimsenin bundan en ufak bir şüphesi olmasın.

Elbette bunu yaparken de, orta vadeli bütçe hedeflerimizden sapmayacağız.

Salgın döneminde kamu maliyesinin yanı sıra, bankacılık sektörümüz de önemli sorumluluklar ve görevler üstlendi.

Kredi kanalları sürekli açık tutuldu, sektörel bazda özel paketler uygulandı.

Yapılandırmalar yoluyla reel sektöre ve hane halklarına kolaylıklar sağlandı.

Borç/teminat oranı iyileştirilip, esneklikler getirildi.

Açıklanan kredi paketleriyle 315 milyar liralık, yani milli gelirin yüzde 6'sına ulaşan bir destek sağlandı.

İşte kısaca özetlemeye çalıştığım bu bütüncül politikalar sayesinde, reel sektörde çarklar döndü ve 2020'yi pozitif büyümeyle kapattık.

Ancak sorunlarımız yok mu? Elbette var...

Şu an en temel önceliklerimiz; fiyat istikrarının sağlanması, cari açığın kontrol altında tutulması ve işgücü piyasalarının canlanması.

Peki bu seneye nasıl başladık?

Büyüme cephesine baktığımızda, yılın ilk çeyreğine ilişkin göstergeler finansal koşullardaki sıkılaşmaya ve piyasa oynaklıklarına rağmen yüzde 6 civarında bir büyümeye işaret ediyor.

Büyümenin kompozisyonunu incelediğimizde ise; iç ve dış talebin daha dengeli olduğu, sürdürülebilir ve kaliteli büyüme hedefimizle uyumlu bir büyüme patikası görüyoruz.

Öngörülerimiz bu eğilimin devam edeceği ve büyümeye dış talebin güçlü katkı vereceği yönünde.

Yılın ilk dört ayına ilişkin ihracat verileri, tüm zamanların en yüksek yıllık ihracat rakamına ulaştığımızı işaret ediyor.

Sermaye malı üretimi ve ithalatı verileri de, makine teçhizat yatırımlarında devam eden büyüme eğilimini gösteriyor.

Ben burada fiyat istikrarı konusuna özel bir parantez açmak istiyorum.

Enflasyonla mücadelede, bütüncül bir bakış açımız var.

Uyguladığımız maliye politikalarıyla, para politikasını desteklemeye devam edeceğiz.

Elbette kredi gelişimini de yakından izliyoruz.

İhtiyaç olması durumunda, finansal sektörde makro ihtiyati tedbirleri almaktan çekinmeyeceğiz.

Hane halkının geçtiğimiz sene hız kazanan dolarizasyon eğiliminin yılbaşından itibaren bir miktar gevşediğini gözlemliyoruz.

Tabii burada geçmiş eğilimlerin kırılması biraz zaman alıyor.

Enflasyonla mücadele politikalarımız, Türk Lirası cinsinden tasarruf yapmayı teşvik edecek ve dolarizasyonu tersine çevirme konusunda elimizi oldukça güçlendirecektir.

Ekonomi yönetimi olarak politikalarımızı; güçlü, sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyüme patikasının sağlanması yönünde şekillendiriyoruz.

Katıldığım her toplantıda sürekli altını çizdiğim bir husus var.

Kısa vadeli kazanımlar uğruna, orta ve uzun vadeli hedeflerimizden asla geri adım atmayacağız.

Mart ayında açıkladığımız reform paketi de önümüzdeki dönemin temel çıpası olacak.

Ekonomi politikalarında şeffaflığı ve öngörülebilirliği daha da artırarak;

- daha dinamik,
- istikrarlı,
- yenilikçi,
- verimliliği önceleyen,
- çok daha iyi işleyen,
- ve olası tüm şoklara karşı daha dirençli bir ekonomik yapıyı kurmanın çabasıdayız.

Elbette bu yapı özel sektör öncülüğünde bir büyümeyi hedefliyor.

Dolayısıyla bahsettiğim bu yapının en vazgeçilmez unsurlarından birisi de, tıpkı 20 senedir olduğu gibi, bankacılık sektörümüz olacak.

Kıymetli Konuklar,

2000'lerin başında milli gelirin yüzde 50'si düzeyinde olan sektör büyüklüğünün, bugün yüzde 120'yi aşmış olması taşıdığınız potansiyeli çok net gösteriyor.

Bankacılık sektörü 6,5 trilyon liraya ulaşan bilanço büyüklüğü ile finansal sistemin yüzde 85'ini oluşturuyor.

Salgın döneminde de çok net gördüğümüz üzere, bu sektör ekonominin finansmanı için gerekli kredileri her durumda sağlayabili.

Sektördeki riskler dengeli bir dağılıma sahip.

Krediler tüm alt-sektörlere dağılmış durumda, yüksek bir yoğunlaşma söz konusu değil.

Sorunlu kredilerin makul düzeyde kalması, hem risklerin iyi yönetildiği hem de müşterilerin borçlarını ödemede hassas davrandıklarını ortaya koyuyor.

Bununla beraber; nispeten düşük seyreden tahsili gecikmiş alacak oranlarında;

- kredi hacmindeki artış,
- yeniden yapılandırma uygulamaları ve
- kredilerin donuk alacak olarak sınıflandırılmasına ilişkin getirdiğimiz esneklikler de etkili oldu.

Salgının oluşturduğu elverişsiz şartlara rağmen bankacılık sektörü güçlü sermaye yapısını korudu, aktif kalitesi ile sağlıklı görünümünü sürdürdü.

Farklı stres senaryoları altında bile risklerin yönetiminde, özkaynaklar gerekli tamponları sağlayacak düzeyde.

Sevindirici bir diğer gelişme ise; bankalarımızın dış finansmana erişimde de herhangi bir zorlukla karşılaşmıyor olmalarıdır.

Sektördeki dış borçlar uygun maliyetlerle ve gayet başarılı bir biçimde çevriliyor.

Uluslararası muhabirlik ilişkileri yaygın ve sağlam.

Sektör içinde iyi bir dayanışma, sahada ise güçlü bir rekabet var.

Yüz akımız olan bankacılık sektörüyle çok yakın bir koordinasyon içinde çalışıyoruz.

Ekonomi politikalarının tasarlanması ve uygulanmasında gösterdiğiniz işbirliği bizim için çok kıymetli.

Sektörü daha ileriye taşıyacak, verimliliği ve etkinliği artıracak her türlü önerinizi de titizlikle takip ediyoruz.

Aracılık maliyetlerinin düşürülmesi, vergi uygulamalarında tereddüt oluşturan konular ve manipülasyon düzenlemesine ilişkin önerilerinizi biliyoruz.

Bu konularda ilgili kurumlarımız çalışıyor.

Süresi Haziran sonunda bitecek olan ve uygulamada esneklik sağlayan düzenlemelere ilişkin talepler, ilgili Kurumumuz tarafından değerlendiriliyor.

Biliyorsunuz Ekonomi Reform Programımızda da, finansal sektörün güçlendirilmesine yönelik somut eylemlere yer verdik.

Bankacılık sektörüne yönelik önemli adımlarımızdan birisi aktif kalitesinin daha da artırılması olacak.

Donuk alacakların varlık yönetim şirketlerine devir süreçlerinin iyileştirilmesi için gerekli teşvik ve tedbir mekanizmalarını oluşturacağız.

Yakın izleme ve donuk alacak grubunda yer alan kredilerin menkul kıymetleştirilmesine ve Varlık Yönetim Şirketlerinin altyapısının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar devam ediyor.

Hepsinden önemlisi; firmaların operasyonel anlamda yeniden yapılanmaları konusunda da bankaların teşvik edici ve yol gösterici olmalarını son derece önemsiyorum.

Bu bağlamda; takipteki kredileri sektör ortalamasının üzerinde olan bankalarda, firma rehabilitasyonları için yeniden yapılandırma birimleri kurulmasını teşvik ediyoruz.

Sektörde rekabeti artıracak adımları da hayata geçiriyoruz, dijital bankacılık lisanslamalarına imkân sağlayacağız.

Finansal tüketicinin korunması, piyasa bütünlüğü ve rekabetin güçlendirilmesine yönelik gözetim mekanizması da oluşturacağız.

Değerli arkadaşlar, biz finansal sektörü bir bütün olarak görüyoruz.

Bankacılık yanında diğer finansal kuruluşların da daha fazla rol alması gerektiğini düşünüyoruz.

Sermaye piyasalarının ve sigorta sektörünün ekonomik faaliyete daha fazla destek olmasıyla, daha verimli bir eko-sisteme kavuşacağız.

Faizsiz finans ve fintek alanlarında hayata geçireceğimiz politika adımlarıyla sektörün bir bütün içinde sağlıklı biçimde gelişmesini sağlayacağız.

Ben bu noktada İstanbul Uluslararası Finans Merkezi (İFM) Projemizin de büyük katkı yapacağına inanıyorum.

Yakın zamanda hazırladığımız İFM Projesi Kanun Teklifini tüm paydaşların görüşünü alarak nihai haline getirip Meclis'e sunmayı planlıyoruz.

Kıymetli Konuklar,

Türkiye ekonomisi sağlam temeller üzerine inşa edilmiştir.

Küresel krizden, jeopolitik olaylardan ve hatta şu son salgından direnç göstererek çıkıyor olmamız, asla tesadüfi değildir.

Güçlü yönlerimizin farkındayız, kırılgan tarafları da hızla düzeltecek politikaları kararlılıkla uygulayacağız.

Makroekonomik politikalarımızın yönü de, hedefi de bellidir.

Öngörülebilirliği daha da artıracak adımlarla; özel sektörün, fırsatları ve riskleri çok daha iyi yöneteceğine ve değerlendireceğine inanıyorum.

Reel sektörün yatırım iştahı, sizlerin sunacağı kaldıraçla artacak.

Ülkemizin potansiyelinin uluslararası yatırımcılara anlatılmasında sizlere de önemli görevler düşüyor.

Bugüne kadar sektörde başarılı uygulamalara imza attınız, bundan sonra da hep birlikte daha iyilerini yapacağımıza yürekten inanıyorum.

Sizlerden 3 konuda destek talep ediyorum.

Birincisi;

Kıt kaynaklarımızın verimli kullanılmasında dönüştürücü bir rol üstlenin.

Yüksek katma değerli üretimi ve rekabeti odağına alan yenilikçi işlere, istihdamı artıran yatırımlara desteğinizi lütfen esirgemeyin.

İkincisi;

KOBİ'lerimizin işlerini büyütmesine ve küresel tedarik zincirlerine entegre olmasına katkı sağlayın.

“Teminata dayalı” geleneksel kredilendirme yaklaşımlarının ötesine geçerek, risk yönetimine dayalı finansman uygulamalarını yaygınlaştırmaya odaklanın.

Bu yaklaşım, kritik sektörlerdeki firmaların yeterli finansal kaynağa ulaşabilmesi için büyük önem taşıyor.

Bunun zahmetli bir süreç olduğunun ve sizleri zorlayacağını farkındayız.

Ancak bankalarımız uzun vadeli, istikrarlı ve sürdürülebilir finansman ilişkisine odaklanmalıdırlar.

Üçüncüsü ve sonuncusu;

Finansal sağlamlığı korumaktan asla vazgeçmeyin.

Hâlihazırda bankacılık sektörümüz gerek sermaye yeterliliği, gerekse likidite ve karşılık oranları bakımından, yalnızca gelişmekte olan değil, gelişmiş birçok ülkeye göre oldukça iyi durumdadır.

Bu sağlam görünüm, ekonomimiz için de bir çıpa görevi görüyor.

Ancak bu olumlu görünüm bizleri rehavete sürüklememelidir.

Artık son derece dinamik ve değişken bir dünyada yaşıyoruz.

Bu nedenle dış piyasalarda yaşanan finansal, teknolojik ve hatta politik gelişmelerin neden olduğu risklerin çok sıkı takip edilmesi ve gerekli tedbirlerin proaktif bir yaklaşımla zamanında alınması gerekiyor.

Değerli Konuklar,

Bankacılık sektörümüz bugüne kadar Hükümetimizle güçlü bir eşgüdüm içinde hareket etti.

Reel sektör ile tasarruf sahipleri arasında sağlam bir köprü vazifesi gördünüz.

Zorlukların aşılanmasında her zaman özverili bir yaklaşım ve çaba içinde oldunuz.

Biz Hükümet olarak yanınızda olmaya devam edeceğiz.

Sözlerime son verirken; Türkiye Bankalar Birliği 64'üncü Olağan Genel Kurulu'nun hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.